

Πελοπν. (Συγκά Κορινθ.) κ. ἀ. 3) Οὐσ. προτέρημα, ὑπεροχή Ἰων. (Κρήν.) Σαλαμ. κ. ἀ.: *Αὐτό τὸ πρᾶμα εἶναι καλόν, ἔχει καὶ αὐτὸ τὸ ἀβάν-τε του Σαλαμ.* || Ἄσμι.

Ἔχεις ἀβάν-τι, μάτια μου, ἀπὸ τὰ κωπελλούδια (ὑπερέχεις μεταξὺ τῶν νέων) Κρήν. 4) Κέρδος οἶον-δήποτε, πλεονέκτημα ὑλικόν Ἄνδρ. 5) Θάρρος, ἐνίσχυσις, τὴν ὁποίαν ἔχει τις παρ' ἄλλου προσώπου Σαλαμ.: *Αὐτὸς τὰ κάνει αὐτὰ γιατί ἔχει ἀβάν-τε.*

ἀβαξάριστος ἐπίθ. Κυκλ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ρ. βαξάρω.

Ὁ μὴ ἐστιλβωμένος, ἐπὶ ὑποδημάτων.

ἀβάρα ἡ, (I) Κρήτ.

Ἐκ τῆς ἐπιρρηματ. χρήσεως τοῦ ἀβάρα προστ. τοῦ ἀβαράρω, ὁ πβ.

1) Ἀντιστήριξις: Φρ. *Βάνε ἀβάρα* (ἀντιστήριξε). 2) Μεταφ. ἐπίπληξις, ἀπότομος ἐπιτίμησις (ἐκ τοῦ ἀβάρα! = μακράν! φεῦγε ἀπὸ ἐδῶ!): Φρ. *Ἦβγαλά του μὲν ἀβάρα* (τὸν ἐπέπληξα δριμύως).

ἀβάρα ἡ, (II) Πελοπν. (Καλάβρυτ. Μαζαίικ. Μάν. Φεν. κ. ἀ.) Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀχαρναν. Ναύπακτ.)

Ἀγνώστου ἐτύμου.

Ζωύφιον παράσιτον ἐμφωλεῦον εἰς τὸ δέρμα τῶν ζώων, ὁ κρότων (ixodes ricinus) ἐνθ' ἄν.: *Πῆρε ἀβάρες τὸ πρόατο Μαζαίικ. Ἀβάρις πῶχ' ἔ' ἄλουγον!* Ἀχαρναν. *Οὔλον ἀβάρις εἶν' τοῦτου τοῦ κασιῶ!* Αἰτωλ. || Παροιμ. φρ. *κόλλ' σὶ σὰν ἀβάρα* (ἐπὶ ἀνθρώπου δυσπαλλάκτου) Αἰτωλ. Συνών. *τσιμπούρι.* [**]

ἀβάραγκας ὁ, Κεφαλλ.

Ἀγνώστου ἐτύμου.

Τὸ φυτὸν δαφνοειδὲς ἢ χαμελαία (*daphne oleoides*) τῆς τάξεως τῶν θυμελαιωδῶν (*thymelaeaceae*), ἡ τοῦ Διοσκορ. 4,169 χαμελαία, θάμνος ξηρῶν μερῶν ἔχων κλώνους σπιθαμιαίους καὶ φύλλα πικρά. Συνών. *λυκονοῦρά, πικροβύζι, χαμωλαιά.* [**]

ἀβαραγκὰ ἡ, Ἡπ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀβάραγκας.

Τὸ φυτὸν ἀβάραγκας, ὁ ἰδ. Πβ. ΜΣτεφανίδ. ἐν Λαογρ. 9 (1929) 445. [**]

ἀβαράγκι τό, Κεφαλλ. βαραγκι Κεφαλλ.

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. ἀβάραγκας.

1) Τὸ φυτὸν ἀβάραγκας, ὁ ἰδ. 2) Πληθ. οἱ τρυφεροὶ βλαστοὶ τοῦ ἀβάραγκα, οἱ «μικροὶ τῶν λεγομένων ἐλαιοδαφνῶν ἀσπάραγοι» (Συμμεών Σήθ Περὶ τροφῶν δυνάμεων ἔκδ. Langkavel σ. 24). Πβ. ΜΣτεφανίδ. ἐν Λεξικογρ. Ἀρχ. 6 (1923) 223. [**]

ἀβαραγκόρριζα ἡ, Κεφαλλ.

Ἐκ τῶν οὐσ. ἀβάραγκας καὶ ρίζα.

Συνήθως κατὰ πληθ. αἱ ρίζαι τῆς ἀβαραγκῆς, ὧν τὸ ἀφέψημα πίνεται ὡς φάρμακον κατὰ τῆς δυσκρασίας. [**]

ἀβαραγκουνιά ἡ, Κεφαλλ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀβάραγκας καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ουνιά. Πβ. καὶ βατσουνιά, σφηκουνιά κττ.

Τόπος, ἐν ᾧ φύονται ἀβαράγκια. [**]

ἀβαράκωτος ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀβαράκουντος Μακεδ. (Σιάτ.) κ. ἀ. ἀβαράχωτος Πόντ. (Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ρ. βαράκωνω.

Ὁ μὴ περιβεβλημένος διὰ φύλλων χρυσοῦ, ἐπὶ φῶν, ὁπωρῶν κττ. ἐνθ' ἄν.: *Δύο φᾶ βαραχωμένα κ' ἔναν ἀβαράχωτον* (δύο φᾶ χρυσωμένα καὶ ἐν ἀχρύσωτον) Χαλδ.

ἀβαραλούκι τό, ἀμάρτ. ἀβαραλούκ' Πόντ. (Τραπ. Χαλδ. κ. ἀ.) ἀβαραλούγ' Πόντ. (Χαλδ.) ἀβαραλούχ' Πόντ. (Κοτύωρ. Σάντ. κ. ἀ.)

Περσοτουρκ. *avaralik* = βίος τυχοδιωκτικός, ὁκνηρία, νωθρότης.

Ἀργία ἐξ ἐλλείψεως ἐργασίας ἐνθ' ἄν.: *Ἀοῦτα τὰς ἡμέρας ἀβαραλούκ' ἐν', δουλείας κ' ἔχω* (αὐτὰς τὰς ἡμέρας εἶναι ἐλλειψίς ἐργασίας, δὲν ἔχω ἐργασίαν) Τραπ. *Ἐγὼ ἔχω ἀβαραλούκ' κ' ἐὸν ψαλαφᾶς με παράδας!* (ἐγὼ ἔχω ἀργίαν καὶ σὺ μοῦ ζητεῖς χρήματα!) Χαλδ. *Ἐσπασεν ἡ ψή μ' ἀσ' σ' ἀβαραλούχ'* (ἔσπασε ἡ ψυχὴ μου, ἦτοι ἐστενοχωρήθην πολὺ, ἀπὸ τὴν ἀργίαν) Κοτύωρ.

ἀβαράρισμα τό, Νάξ. Παξ. κ. ἀ. βαραρίσμα Νάξ. κ. ἀ. βαραρίμα Νάξ.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀβαράρω κατ' ἀναλογ. τῶν ἐκ τῶν εἰς -ίζω ρ. παραγομένων. Ὁ τύπ. βαραρίμα ἐγεννήθη κατ' ἀναλογικ. ἐπίδρασιν τῶν ἐκ τῶν περισπωμένων ρ. παραγομένων.

1) Καθέλκυσις πλοίου εἰς τὴν θάλασσαν Νάξ. κ. ἀ.

2) Ἀπομάκρυνσις πλοίου ἀπὸ τῆς ἀκτῆς πρὸς ἀποφυγὴν προσκρούσεως ἢ ἀπὸ τῶν ἀβαθῶν μερῶν πρὸς ἀποφυγὴν προσαράξεως Νάξ. Παξ. κ. ἀ.

ἀβαράρω σύνηθ. βαραρόω Νάξ. βαραρόω Σύμ. ἀβαρέρονω Κρήτ. ἀβαρέρονον Ἰμβρ. ἀβαδάρω Μεγίστ. ἀβαδέρω Μεγίστ. ἀβαδέρονω Μεγίστ. ἀβαραρίζω Πελοπν. (Λακων.) Προστ. ἀβάρα σύνηθ.

Ἐκ τοῦ Ἰταλ. *varare* = καθελκύνω πλοῖον ἐκ τῆς ξηρᾶς τοῦ προθετ. α γεννηθέντος ἐκ συνεκφ. τοῦ νὰ ἢ θά, ὡς νὰ βαράρω-ν' ἀβαράρω. Ὁ τύπ. ἀβαραρίζω ἐγεννήθη διὰ τὸν ἀόρ. ἀβαράρισα. Ἡ προστ. ἀβάρα κατ' εὐθείαν ἐκ τοῦ Ἰταλ. *vara* προστ. τοῦ *varare*.

1) Καθελκύνω ἐκ τῆς ξηρᾶς πλοῖον εἰς τὴν θάλασσαν Νάξ. 2) Μετβ. ἀπωθῶ, ἀπομακρύνω συνήθως πλοῖον πρὸς ἀποφυγὴν προσκρούσεως (κατ' ἐπέκτασιν δὲ καὶ ἐπὶ ἄλλων πραγμάτων) σύνηθ. ὡς ναυτικός ὄρ.: *Ἀβαράρισε τὴν βάρκα* Λακων. *Ἀβαράρανε τὸ ψάρι καὶ τὸ ρίζανε ἀνοίχτὰ* (δηλ. ἀπὸ τὰ ἀβαθῆ ὕδατα τῆς παραλίας εἰς τὰ βαθέα τοῦ πελάγους) Βιθυν. Συνών. ἀβαρῶ. Ἀμτβ. ἀπομακρύνομαι τοῦ λιμένος, ἀποπλέω Κυκλ.

3) Ἀντιπῶν, ἀντιπιέζω Σίφν.: *Ἀβαράρει ὁ ταικαλᾶς τὸ χέρι ἀπομέσα καὶ ἡ πελεκούδα ἀπόξω καὶ ψιλαίνει τὸ ταικάλι* (δηλ. ἐνῶ ἐπὶ τοῦ τροχοῦ χειρίζεται ὁ ἀγγειοπλάστης τὴν πελεκούδα, ἀντῶθει ἔσωθεν τὸ τοίχωμα τοῦ σχηματιζομένου ἀγγείου διὰ τῆς χειρὸς πρὸς ἀπολέπτυνσιν αὐτοῦ. *πελεκούδα* = τεμάχιον ξύλου χρησιμοποιουμένου ἐν τῇ ἀγγειοπλαστικῇ). 4) Ἀποκρούω, ἀμύνομαι Κρήτ.

Προστ. ἀβάρα σύνηθ. ὡς ναυτικός ὄρ. 1) Ἀπο-

μάκρυνε, συνών. ἄπωσον τῆς ἐπισήμου γλώσσης σύνηθ.: Ἀβάρα τὸ καΐκιν ἀπὸ τῆ στερεά! Σύμ. Ἀβάρα τὴν κοντάρα! φρ. ἔλλειπν., ἦτοι ἀπομάκρυνε τὸ πλοῖον ἀπὸ τῆς ξηρᾶς οὐθῶν μὲ τὸ κοντάριον) Προπ. 2) Ἐπιρρηματ. μακρὰν Δαρδαν. Μεγίστ. Πελοπν. (Λακων.): Ἀβάρα, ἀβάρα πῆγαινε! Λακων. Ἀβάρα ἀπὸ κείνονε! (δηλ. φεύγε, πῆγαινε) αὐτόθ. Ἀβάρα εἶναι Μεγίστ. || Φρ. Κάμνω ἀβάρα (ἀπομακρύνω, παραμερίζω τινά) Δαρδαν. Μεγίστ.

ἀβαράς ἐπίθ. Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Σάντ. Σούρμ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἄ.) Θηλ. ἀβαράσσα Πόντ. (Κερασ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἄ.) Οὐδ. ἀβαράν Πόντ. (Τραπ.) ἀβαράδικον Πόντ. (Κερασ.)

Περσπουρκ. *avara* = ἀλήτης, τυχοδιώκτης, ὀκνηρός, ἄεργος.

Ὁ δι' ἔλλειψιν ἐργασίας μένων ἄεργος ἔνθ' ἄν.: Κάθου-μαι ἀβαράς Τραπ. Χαλδ. Ἐπέμ'να ἀβαράς καὶ γνὸ θ' εὐτάγω 'κ' ἐξέρω (ἔμεινα χωρὶς ἐργασίαν καὶ δὲν γνωρίζω τί θὰ κάμω) Χαλδ. Ἀβαράς μὴ στέκ'ς Κοτύωρ. Χαλδ.

ἀβαράστος ἐπίθ. Πόντ. (Οἶν. Τραπ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ρ. βαράσκουμα = βαρύνομαι, γίνομαι ἔγκυος, περὶ οὗ ἰδ. βαρεῖάζω.

1) Ὁ μὴ βαρυνόμενος, ἀβάρετος, ἀκάματος, ἄοκνος Πόντ. (Τραπ.): Σ' τῇ δουλείᾳ ἀτ' ἀβαράστος ἔν' (εἰς τὴν ἐργασίαν του εἶναι ἄοκνος). 2) Ἡ μὴ ἔγκυος, μόνον ἐπὶ γυναικός, οὐχὶ δὲ καὶ ἐπὶ ζώου Πόντ. (Οἶν. Τραπ.): Ἡ νύφε ἀβαράστος ἔν' (ἡ νύμφη δὲν εἶναι ἔγκυος) Οἶν. Ἀοῦτο τὸ νυφάδοπον ἀβαράστον ἔν' (αὐτὴ ἡ νυφούλλα εἶναι ἄβ. νυφάδοπον ὑποκορ. τοῦ νύφε) Τραπ.

ἀβαρεσιᾶ ἡ, σύνηθ. ἀβαρεσιὰ Νάξ. (Ἀπύρανθ.) ἀβα- ρισὰ Σάμ. κ. ἄ. ἀβαριδὰ Ἡπ. (Ἰωάνν.) Λέσβ. κ. ἄ. ἀαρε- σιὰ Κάρπ. ἀβαρεσιὰ Σίφν. ἀβαρειψιὰ Σίφν.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ οὐσ. βαρεσιᾶ. Τὸ ἀβα- ρειψιᾶ κατ' ἐπίδρασιν τοῦ βαρειέμαι.

Τὸ νὰ εἶναι τις ἀβάρετος, ἡ προθυμία εἰς ἐργασίαν, φιλοπονία, ἐργατικότης σύνηθ.: Ἀβαρεσιὰ ποῦ τὴν ἔχει ὄλο νὰ πολεμᾷ! Χαρά 'ς τὴν ἀβαρεσιὰ σου! σύνηθ. || Φρ. Καλὴ ἀβαρεσιὰ (ἐπὶ τοῦ ἀσχολουμένου εἰς πράγματα ἀνάξια λόγου) πολλαχ.

ἀβάρετος ἐπίθ. (Ι) κοιν. καὶ Πόντ. (Τραπ.) ἀβάριτους Ἡπ. (Ζαγόρ.) Θράκ. (Ἀδριανούπ. κ. ἄ.) Λέσβ. Λυκ. (Λιβύσσ.) Μακεδ. (Σισάν.) Σάμ. Στερελλ. (Αἰτωλ.) κ. ἄ. ἀβάρετε Τσακων. ἀβάρετος Κύπρ. ἀβάρος Κυκλ. ἀάρετος Κάρπ. Κύπρ. ἀνιβάριτους Ἡπ. κ. ἄ. Θηλ. ἀβαρέτσα Πόντ. (Τραπ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. βαρετός. Τὸ ἀβά- ρητος ἐκ παρετυμ. πρὸς τὸ βαρῶ. Περὶ τοῦ τύπ. ἀνιβά- ριτους ἰδ. ἀ- στερητ. 1 δ κέξ. Τὸ θηλ. ἀβαρέτσα ἐκ τοῦ ἀβαρέτισσα.

1) Ὁ μὴ βαρυνόμενος, ὁ μὴ ἀποκάμνων, ἐργατικός, ἄοκνος, ἀκούραστος, ἀντίθ. τοῦ βαρετός, κοιν. καὶ Πόντ. (Τραπ.) Τσακων.: Εἶναι ἀβάρετος 'ς τὴ δουλειά του. Οἱ γέροι εἶναι βαρετοί, τὰ παιδιὰ εἶν' ἀβάρετα. Εἶν' ἀβάρετη γυναῖκα, ἀπὸ τὸ πρῶι ὡς τὸ βράδυ δὲν κάθεται καθόλου κοιν. || Παροιμ. Ἀάρετο παιὶ χαρὰ σπιδιοῦ (τὸ ἐργατικὸ παιδί φέ- ρει εὐτυχίαν εἰς τὴν οἰκογένειαν) Κάρπ. Συνών. ἀλαφρο- κόκκαλος, πεταροῦδος. 2) Ὁ μὴ προξενῶν βάρος, ὁ μὴ ὀχληρὸς Α. Ρουμελ. (Φιλιππούπ.) Μακεδ. (Θεσσαλον.

Σισάν.) Νάξ. Πελοπν. (Λακων.) κ. ἄ.: Εἶν' ἀνθροῦπους ἀβά- ριτους, δυὸ ὥρις τοὺν ἀκούς καὶ δὲν τοὺν βαρεῖσι Σισάν. Εἶναι ἀβάρετος ἄθροπος, δὲν σοῦ κάνει τίποτα νὰ τόνε βαρεθῆς, μητὲ ζητᾷ σου τίποτα ποτὲς μητὲ παραμιλεῖ μητὲ ξαρωτᾷ μητὲ τίποτα Νάξ.

ἀβάρετος ἐπίθ. (II) σύνηθ. ἀβάριτους Ἡπ. Μακεδ. (Βογατσ. κ. ἄ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.) ἀβάρετος Πελοπν. (Λακων. Μάν. κ. ἄ.) ἀβάρεγος Πελοπν. (Μαζαίικ. Τρίκκ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ρ. βαρῶ.

1) Παθ. ὁ μὴ δαρεῖς, ὁ μὴ κτυπηθεῖς, ἐπὶ προσώπων καὶ πραγμάτων σύνηθ.: Ἀβάρετος κλαῖς Μῆλ. κ. ἄ. Ἀβά- ριτου ἀβγὸ (ὦδον μὴ κτυπηθὲν πρὸς παρασκευὴν καρυκεύ- ματος) Ἡπ. Ἀβάριτου γάλα (ὅπερ δὲν ἐκτυπήθη διὰ τοῦ συνήθους ξυλίνου ὀργάνου πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ βουτύ- ρου) αὐτόθ. Ἐχον τὰ καρύδια ἀβάριτα (ἦτοι δὲν τὰ ἐκτύ- πησα διὰ μακρᾶς ράβδου διὰ νὰ καταπέσουν ἐκ τοῦ δέν- δρου) αὐτόθ. Ρόβη ἀβάρετη (τῆς ὁποίας δὲν ἀπεχωρίσθη ὁ καρπὸς ἀπὸ τοῦ φλοιοῦ διὰ κτυπημάτων) Πελοπν. (Σουδεν.) Συνών. ἄδαρετος, ἀχτύπητος. 2) Ἐνεργ. ὁ μὴ κτυπήσας, συνήθως ἐπὶ πραγμάτων Ζάκ. Πελοπν. (Ἀρκαδ. Λακων. Μάν.) Στερελλ. (Αἰτωλ.) κ. ἄ.: Κανόνι - ντουφέκι ἀβάρετο (τὸ ὁποῖον εἶναι μὲν πλήρες, ἀλλὰ δὲν ἐπυρσοκρότησεν ἀκόμη) Ζάκ. Γιόμα ἀβάρετο (δὲν ἐσήμανεν ἀκόμη ἡ δωδεκάτη μεσημβρινὴ) αὐτόθ. β) Ὁ μὴ ἀνατεῖλας, ἐπὶ ἡλίου Πελοπν. (Ἀρκαδ. Μάν. κ. ἄ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.): Ὁ ἥλιος εἶν' ἀβάρετος (ἦτοι δὲν ἔχει βαρέσει εἰς τὰς κορυφὰς τῶν ὀρέων, δὲν ἔχει ἀνατεῖλει) Ἀρκαδ. Μάν. κ. ἄ. Συνών. ἄβγαλτος. || Ἐπιρρηματ. φρ. Ἐφυγα - ἤρεθα - γύρισα ἀβάρετος ὁ ἥλιος (κατ' ἔλλειψιν τῆς μετοχ. ὄντας, ἦτοι πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου) Πελοπν. Πῆγα ἀβάρι- τους οὐ ἥλιους Αἰτωλ. Πβ. ἐν λ. ἀβασίλευτος ὁμοίαν φρ. ἀβασίλευτος ὁ ἥλιος.

ἀβαρία ἡ, (I) κοιν.

Ἰταλ. *avaria* = βλάβη πλοίου.

1) Βλάβη πλοίου ἢ τοῦ φορτίου του κατὰ τὸν πλοῦν, ἢ ἀπόρρηψις τοῦ φορτίου εἰς τὴν θάλασσαν πρὸς ἀποφυγὴν καταποντισμοῦ ἐν καιρῷ τρικυμίας κοιν. ὡς ναυτικός ὄρ.: Τὸ καράβι ἔκανε - ἔπαθε ἀβαρία. Κάναμε ἀβαρία ἀπὸ τῆ φουρ- τούνα κοιν. || Φρ. Κάνω ἀβαρία (ἦτοι ὑποχωρῶ, μετριάζω τὰς ἀξιώσεις μου ἀρκούμενος εἰς ὀλίγα, ἐνῶ πρότερον ἐζή- τουν πολλὰ) κοιν. β) Μεταφ. ἐκτροπὴς τοῦ ἐμβρύου γυναικὸς Μεγίστ.: Ἐκαμεν ἀβαρίαν. γ) Ἐμετος Ἀθῆν. κ. ἄ.: Ἐκαν' ἀβαρία. 2) Ζημία προερχομένη ἐξ ἀβα- ρίας ἢ ἄλλης τινὸς αἰτίας σύνηθ.: Ἐπαθα ἀβαρία. Χωρὶς ἀβαρία δὲ θὰ τὰ καταφέρῃς (ἐπὶ ἀναγκαίων θυσιῶν) σύνηθ. Σήμερα ἔπαθα μὲ ἀβαρία, ψόφησε ἓνα χτήμα μου (ζῶον) Θήρ.

ἀβαρία ἡ, (II) Κάλυμν. κ. ἄ.

Ἑνετ. *varea*.

Τὸ ἄκρον τῆς ἱστοκεραίας ἀπὸ τοῦ σημείου, ὅπου δέ- νεται τὸ σχοινίον, καὶ πέραν.

ἀβαριᾶτος ἐπίθ. σύνηθ. ὡς ναυτικός ὄρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀβαρία καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ατος.

1) Ὁ ὑποστάς ἀβαρίαν, φθοράν, σύνηθ.: Καράβι ἀβαριᾶτο σύνηθ. || Φρ. Εἶναι ἀβαριᾶτος (σκωπτικῶς ἐπὶ ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος εἰς ἐξαιρετικὰς περιστάσεις, ὡς ἀσθενείας, τρό- μου, ὕπνου βαθέος κττ., ὑφίσταται ἀκουσίως φυσικὰς ἐκκε-

